

UPRAVLJANJE KVALITETOM U OBRAZOVANJU ODRASLIH

8. Međunarodna konferencija o obrazovanju odraslih
Zagreb 30. XI. – 2. XII. 2018.

SAŽETCI IZLAGANJA

QUALITY MANAGEMENT IN ADULT EDUCATION

8th International Conference on Adult Education
Zagreb, 30. XI. – 2. XII. 2018.

ABSTRACTS

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
Hrvatsko andragoško društvo

Agency for Vocational Education and Training and Adult Education
Croatian Andragogy Society

Zagreb, 2018.

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

PROJEKT
PROMOCIJA
CJELOŽIVOTNOG
UČENJA

HRVATSKO
ANDRAGOŠKO
DRUŠTVO

RIJEČ PREDSTAVNIKA ORGANIZATORA KONFERENCIJE

Traganje za kvalitetom najveća je potraga novog doba, a osiguravanje kvalitete neosporan je imperativ. Što je kvaliteta i kako se osigurava, posebice u obrazovanju, pitanje je na koje se odgovor tražio i na ovoj konferenciji. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih u proteklim je godinama stavila naglasak na podizanje kvalitete unutar sustava obrazovanja odraslih, ponajviše na jačanje andragoških kompetencija nastavnika, voditelja obrazovanja odraslih i ravnatelja, koji su izravno odgovorni za provedbu obrazovnog procesa. Konačno, nastavnici su ključni element uspješnog i kvalitetnog rada s odraslim polaznicima, a budući da sa sobom nose prethodno iskustvo, pristup u njihovom poučavanju treba biti pomno planiran i u potpunosti prilagođen odraslom polazniku. Važno je naglasiti da je samo u posljednje dvije godine, u organizaciji Agencije, više od dvije tisuće andragoških djelatnika pohađalo različita usavršavanja iz područja bitnih za poučavanje odraslih osoba.

Drugi aspekt podizanja kvalitete proizlazi iz zakonom propisanih ovlasti koje se odnose na davanje stručnih mišljenja na programe obrazovanja odraslih, stručno-pedagoški nadzor nad radom ustanova za obrazovanje odraslih te niza svakodnevnih stručno-savjetodavnih aktivnosti. Međutim, sve to samo je zalag za buduće aktivnosti te razvoj i uspostavu cjelovitog sustava osiguravanja kvalitete u obrazovanju odrasli, u kojem će Agencija uz mjerodavno ministarstvo imati ključnu ulogu.

Prije svega, preduvjet za razvoj jest donošenje novog Zakona o obrazovanju odraslih koji će, nadamo se, uskoro ugledati svjetlo dana. Novi sustav kvalitete trebao bi se temeljiti na uspostavi samovrjednovanja i vanjskog vrjednovanja u ustanovama za obrazovanje odraslih, izdavanja certifikata kvalitete, licenciranja andragoških djelatnika, a sve temeljeno na uspješnim europskim praksama na tom području. Na putu traganja za kvalitetom, razvoja i uspostave sustava osiguravanja kvalitete Agencija je naišla na kvalitetnog partnera, Hrvatsko andragoško društvo, a kvalitetni rezultati su zagrebačka konferencija o obrazovanju odraslih i ovaj zbornik sažetaka radova.

Mile Živčić

Ravnatelj Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Kad smo u Hrvatskom andragoško društvo raspravljali o sadržaju koji bi okupio sudionike 8. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih, nominirali smo niz tema koje su aktualne te stručno i znanstveno relevantne, u Hrvatskoj i u inozemstvu. Primjerice – *svrha i smisao obrazovanja odraslih, ciljevi obrazovanja odraslih, održivost u obrazovanju odraslih, implementacija EU Agende obrazovanja odraslih, temeljne vještine odraslih učenika, programi obrazovanja odraslih, andragoški djelatnici u obrazovanju odraslih, metode i strategije u obrazovanju odraslih, upravljanje ustanovama za obrazovanje odraslih, sustav priznavanja neformalnog i informalnog učenja, digitalni mediji u obrazovanju odraslih, obrazovanje na daljinu, normativni okvir obrazovanja odraslih...* Zaključivši da su sve navedene teme u vezi s kvalitetom obrazovanja, svjesni važnosti upravljanja, lako smo odredili glavnu temu Konferencije – *Upravljanje kvalitetom u obrazovanju odraslih*.

Kao i dosad, u pripremi i održavanju Konferencije imali smo vrsnog suradnika i suorganizatora, agilnu Agenciju za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Ponosni smo što je odaziv stručnjaka, predavača i slušača na Konferenciji, nadmašio naša očekivanja.

Zahvaljujući svima koji su pridonijeli održavanju Konferencije, u ime Hrvatskog andragoškog društva izražavam nadu da će rasprave s 8. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih imati odjeka u široj andragoškoj zajednici, posebice među svima onima koji žele/mogu/moraju dati svoj prinos unaprjeđivanju obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj te razvijati međunarodnu suradnju.

Ivan Vavra

Predsjednik Hrvatskoga andragoškog društva

KVALITETNO OBRAZOVANJE VODI KA USPJEHU... ILI NE?

Josef Huber

Vijeće Europe, Strasbourg

josef.huber@coe.int

Sažetak

Svi se slažu da je kvaliteta najznačajnija karakteristika svake vrste obrazovanja te da je uspjeh poželjan ishod obrazovanja općenito. Svi tražimo najbolje moguće obrazovanje za svoju djecu kao i mogućnosti visokokvalitetnog obrazovanja kada smo odrasli ljudi, s ciljem razvijanja vlastitih kompetencija ili razvijanja kompetencija naših suradnika, pomoćnika i kolega.

Usuđujem se reći da se također svi slažemo da je neophodno tu kvalitetu održavati i nadgledati kako bismo bili sigurni da je ono što se nudi ili prodaje pod oznakom kvalitete uistinu kvalitetno i da odgovara očekivanjima i standardima.

Što čini obrazovanje kvalitetnim? Što čini neki tečaj dobrim tečajem? Je li kvaliteta objektivan pojam, neovisan o mjestu i vremenu? Je li kvaliteta relativna, i, ako je, u odnosu na što je relativna? O čijim uspjesima pričamo? I tko određuje kvalitetu i uspjeh? Postoje neki glavni aspekti koje bih volio obrazložiti u svojem doprinosu konferenciji, na temelju uvjerenja da demokracija, ljudska prava i vladavina zakona moraju biti sastavni dijelovi onoga čemu težimo u obrazovanju u svim njegovim kontekstima, te da dobrobit svakog ljudskog bića mora biti vodeći princip.

Ključne riječi: uspjeh, kvaliteta, definicija, demokracija, ljudska prava

QUALITY EDUCATION LEADS TO SUCCESS... OR DOES IT NOT?

Josef Huber

Council of Europe, Strasbourg

josef.huber@coe.int

Abstract

Everyone will agree on quality as the preeminent feature of all education and of success as the desired outcome of all education. We all look for the best education for our children and for high quality education offers throughout our adult life to develop our own competences or to develop the competences of collaborators, co-workers and colleagues. I daresay that we also all agree that this quality needs to be managed and monitored in order to ensure that what is offered or sold under the quality label also contains quality and actually lives up to expectations and standards.

What makes education quality education? What makes a course a good course? Is quality an objective notion and a concept independent of place and time? Is quality relative, and if yes, relative to what? Whose success are we talking about? And who defines quality and success? These are some of the main aspects I would like to take up in my contribution to the conference based on the conviction that democracy, human rights and the rule of law must be part and parcel of what we pursue in education through all educational contexts and that the wellbeing of each human individual must be the guiding principle.

Key words: success, quality, definition, democracy, human rights

RENESANSA ILI ARMAGEDON OBRAZOVANJA ODRASLIH

Miomir Despotović

Odeljenje za pedagogiju i andragogiju

Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, Beograd

miomirdespotovic@gmail.com

Sažetak

U radu se analiziraju razlozi za uspostavljanjem obrazovanja odraslih kao sistavne društvene podrške pojedincima i skupinama da se prilagode izmijenjenim uvjetima i vremenu u kojem žive. Ti razlozi se sučeljavaju s očiglednom praksom reduciranja njegovog značenja i značaja koja je ostvarena neoliberalnom afirmacijom (doživotnog) učenja. Fokusiranje na učenje je potkopalo diskurs obrazovanja odraslih i reduciralo praksu obrazovanja odraslih na osnovne vještine za marginalne i ugrožene skupine. Revitalizacija obrazovanja odraslih moguća je samo u okviru diskursa doživotnog obrazovanja koji afirmira načelo društvenosti u području obrazovanja i učenja, a koje ni na koji način nije negacija šireg diskursa doživotnog učenja.

Ključne riječi: učenje, doživotno učenje, obrazovanje odraslih, doživotno obrazovanje

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

PROJEKT
PROMOCIJA
CJELOŽIVOTNOG
UČENJA

HRVATSKO
ANDRAGOŠKO
DRUŠTVO

RENAISSANCE OR ARMAGEDDON OF ADULT EDUCATION

Miomir Despotović

Department of Pedagogy and Andragogy,
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Belgrade
miomirdespotovic@gmail.com

Abstract

The paper presents an analysis of the reasons for establishing adult education as systematic social support for individuals and groups in their adjustment to the changing circumstances and the time they are living in. These reasons are juxtaposed to the obvious practice of diminishing the meaning and importance of education, which has been created through a neoliberal affirmation of (lifelong) learning. Focusing on studying has undermined the discourse of adult education and reduced the practice of adult education to basic skills for marginalised and at-risk groups. Revitalisation of adult education is possible only within a discourse of lifelong learning which affirms the principle of sociality in education and learning, and which is by no means a negation of a broader discourse of lifelong learning.

Key words: learning, lifelong learning, adult education, lifelong education

UNAPRJEĐIVANJE KVALITETE OBRAZOVNOG PROCESA U VISOKOM ŠKOLSTVU

Snježana Šušnjara

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu

ssusnjara@yahoo.com

Sažetak

Upravljanje kvalitetom u obrazovanju odraslih je jedna od sveprisutnijih tema prilikom pristupanja procesu kreiranja obrazovnih politika. Akademska zajednica u Bosni i Hercegovini nalazi se pred izazovnim zadatkom budući da se visoko obrazovanje i znanstveno-istraživački rad moraju kontinuirano usklađivati sa standardima Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA). Kako podizanje standarda kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti zahtijeva i kontinuiran rad na modernizaciji i harmonizaciji izrade i primjene silabusa i izvedbenih planova u svrhu unaprjeđenja kvalitete obrazovne politike, nastavne prakse i jačanja odgovornosti i transparentnosti u obrazovanju, time i nastavnik, po naravi univerziteta i vlastitih dualnih uloga, mora biti istraživač, ne samo strukovnog područja kojim se bavi, nego i nastavnog područja. Naime, primjetno je da se nastavnici uglavnom identificiraju sa strukom za koju su se opredijelili, te u svom identitetu rijetki uviđaju da su oni i nastavnici, oni koji poučavaju druge kako bi i oni sutra bili uspješni u svom nastavničkom pozivu. Zbog tog nerazumijevanja, prisutan je svojevrsan otpor pedagoškim nastojanjima i odbijanje da se njihova struka 'pedagogizira' što se ogleda i u broju ECTS bodova za pedagoškim i psihološkim predmetima u NPP. Kao jedan od puteva cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja akademskog osoblja koji se temelji na potrebi kontinuiranog unaprjeđenja nastavničkih kompetencija pokrenut je projekt pod nazivom: „Obuka nastavnika i suradnika na Univerzitetu u Sarajevu za izvedbu Bolonjskog procesa u svrhu unaprjeđenja kvalitete obrazovnog procesa“ s namjerom unaprjeđivanja znanja i vještine u kreiranju i primjeni silabusa kroz razumijevanje temeljnih pojmova (npr. nastavni plan i program, kurikulum) kako bi se osigurala njihova praktična primjena. Ovim radom se nastoji prikazati situacija u visokoškolskoj nastavi i potreba razvijanja nastavničkih kompetencija akademskog osoblja te praktičnim primjerom prikazati stanje u praksi koje pokazuje da postojeće kompetencije nisu u skladu s Europskim kvalifikacijskim okvirom (2008), te je stoga potrebno poraditi na usklađivanju kvalifikacija i kompetencija.

Ključne riječi: obrazovanje odraslih, kvaliteta, kompetencije, identitet

IMPROVING THE QUALITY OF TEACHING AND LEARNING IN HIGHER EDUCATION

Snježana Šušnjara

Faculty of Philosophy, University of Sarajevo

ssusnjara@yahoo.com

Abstract

Improving the quality of adult education is one of the most frequent topics in the process of creation of educational policies. The academic community in Bosnia and Herzegovina is facing a challenging task regarding higher education and scientific research work, which have to be continually aligned with the standards of the European Higher Education Area (EHEA) and the European Research Area (ERA). Higher standards of quality in higher education and science demand constant work on modernization and harmonization of the syllabus and work plans. This process has a great impact on the quality improvement of educational policy, the teaching practice, strengthening of responsibility and transparency in education. Teachers usually identify themselves with their professional field but they are not always aware of their teaching role. As a result of this, their resistance to 'pedagogization' of the profession has emerged in their teaching practice and they refuse to set the proper number of ECTS for the courses in the field of pedagogy and psychology, prescribed by the curriculum. One of the ways of lifelong learning and professional development of academic personnel was the project that was promoted under the name The training of teachers and assistants at the University of Sarajevo for promotion of the Bologna process, with the aim to improve the quality of educational process. The project's aim was to improve the quality of the curriculum and syllabi in order to provide a more thorough explanation of the terms like syllabus and curriculum, as well as to reveal their practical application. The attempt of this paper is to present the situation in higher education and to demonstrate with practical example that the current competencies of the teaching staff in higher education have not been developed in accordance with the European Qualification Framework (2008). Therefore, it is necessary to invest more effort in adjusting the qualifications and competences.

Key words: adult education, quality, competences, identity

NEKI DIDAKTIČKI I ANDRAGOŠKI MISKONCEPTI O GLEDANJU NA KVALITETU OBRAZOVANJA ODRASLIH

Milan Matijević

Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

milan.matijevic@ufzg.hr

Sažetak

Koncept „kvaliteta obrazovanja“ je stohastičan i višeznačan. Takve je procese teško jednoznačno odrediti, a to znači da su upitni svi pokušaji konkretizacije tog pojma. Takav je proces determiniran društveno-ekonomskim, teološkim, političkim, tehnološkim i drugim varijablama. Danas svjedočimo organizaciji učenja odraslih u digitalnom medijskom okruženju. Pred obrazovanje odraslih postavljaju se novi zahtjevi koji su determinirani očekivanim ishodima učenja, odnosno kompetencijama koje se stječu sudjelovanjem u obrazovnim programima te odgovarajućim didaktičkim rješenjima. Andragoške i didaktičke zablude (miskoncepti) u vezi obrazovanja odnose se na izbor i izmjenu didaktičkih strategija i medija (npr. frontalna i predavačka nastava, didaktički mediji), uz želju da se svakim obrazovnim projektom obuhvati što veći broj sudionika uz što manje novčanih troškova. Tu je i neprimjerena primjena stručnih termina za objašnjavanje konkretnih fenomena, vidova obrazovnih procesa i ishoda učenja. Je li moguće upravljanje kvalitetom u obrazovanju odraslih ako nisu identificirani i konkretizirani svi parametri kvalitete? Dakle, ako za andragoške i didaktičke potrebe izdvojimo znanje, vještine, navike, kompetencije, uvjerenja, emocije, vrijednote... je li moguće temeljito definirati upravljanje kvalitetom u obrazovanju ako ti parametri nisu konkretizirani, odnosno ako svi koji se bave tim problemom pod identificiranim varijablama ne misle približno isti sadržaj odnosno značenje. Osnovni fenomeni (pojmovi, definicije, aksiomi, teoremi...) u kontekstu obrazovanja odraslih nemaju jedinstvene znanstvene odrednice što rezultira postojanjem više teorija učenja, teorija škole, teorija obrazovanja odraslih. Obrazovanje označava proces i rezultat toga procesa. Pred andragoške eksperte postavlja se pitanje mogućnosti upravljanja tim procesom i ishodima. U ovom radu bavimo se tek nekim didaktičkim i andragoškim miskonceptima koji su ugrađeni u didaktičke i andragoške teorije u kontekstu aktualnog multimedijskog okruženja, a koji se koriste pri pokušajima razmatranja kvalitete obrazovanja odraslih.

Ključne riječi: andragoška didaktika; didaktičke strategije; ishodi učenja; konstruktivistička nastava; zablude

SOME DIDACTICAL AND ANDRAGOGICAL MISCONCEPTS OF QUALITY IN ADULT EDUCATION

Milan Matijević

The Faculty of Teacher Education, University of Zagreb

milan.matijevic@ufzg.hr

Abstract

The concept “quality of education” is stochastic and ambiguous. Processes of this kind are difficult to determine uniformly, which means that all attempts to make this concept concrete are questionable. This process is determined by socio-economic, theological, political, technological and other variables. Nowadays we witness the organization of adult education in digital environment. New requirements have been imposed on adult learning, which are determined by the set learning outcomes or competencies that are developed through participation in various learning programmes and appropriate didactic solutions. Andragogical and didactic misconceptions of education are related to the choice and variation of didactic strategies and media (for example, frontal instruction, lectures, didactic media), with the aim of including a greater number of participants in every new educational project, at the lowest possible cost. It should also be mentioned that inadequate terms are used to explain concrete phenomena, types of educational processes and learning outcomes. Is it possible to manage quality in adult education if all quality parameters have not been identified and made concrete? Therefore, if we, for andragogical and didactic purposes, single out the knowledge, skills, habits, competencies, beliefs, emotions, values... is it possible to provide a thorough definition of quality management in education if these parameters have not been made concrete; that is, if everyone interested in this issue does not refer to the same content/meaning when using the identified variables? The basic phenomena (concepts, definitions, axioms, theorems...) do not have the uniform scientific determinants in the field of adult education, which results in a co-existence of several theories of learning, theories of school, and theories of adult education. Education is both the process and the result of this process. Experts in the field of andragogy are faced with the question of the possibility of managing this process and its outcomes. This paper discusses only a few didactic and andragogical misconceptions embedded in didactic and andragogical theories within the context of the contemporary multimedia environment, and which are used while attempting to analyse the quality of adult education.

Key words: andragogical didactics, didactic strategies, learning outcomes, constructivist teaching, misconceptions

ODRŽIVOST U OBRAZOVANJU ODRASLIH – IMPLEMENTACIJA CILJEVA AGENDE 2030 NA PRIMJERU MODELA UČENJA U ZAJEDNICI

Anita Zovko

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet – Odsjek za pedagogiju

Jasminka Zloković

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet – Odsjek za pedagogiju

jzlokovic@ffri.hr

Jelena Vukobratović

Ustanova za obrazovanje odraslih „Dante“, Rijeka

jelena.vukobratovic@gmail.com

Sažetak

Održivi razvoj zagovara višedimenzionalan koncept cjeloživotnog učenja i obrazovanja koji napušta tradicionalno uvjerenje da je obrazovanje namijenjeno samo djeci i mladima – proširuje ga na neformalno i informalno cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih. Masovno širenje te ideje nastaje nakon objavljivanja knjige *Učenje – blago u nam* (Delors, 1998) u kojoj se ističu četiri tipa/stupa obrazovanja i potporna cjeloživotnog učenja: *učiti znati* (savladavati instrumente razumijevanja, čiji je temelj užitek razumijevanja, shvaćanja i otkrivanja), *učiti činiti* (da bi se moglo kreativno utjecati na svoje okruženje), *učiti zajedno živjeti* (sudjelovanje i suradnja s drugim ljudima u svim ljudskim aktivnostima) te *učiti biti* (kao proces razvoja potpune osobe, razvoj duha, tijela, osjetljivosti, smisla za ljepotu, osobne odgovornosti i duhovnih vrijednosti). *UN-ov program održivog razvoja do 2030* (poznat kao *Program globalnog razvoja za 2030 – Agenda 2030*) donosi ciljeve temeljnih postulata održivog razvoja. *Agenda 2030* holističkim pristupom ponajprije zagovara osiguranje kvalitetnog obrazovanja te promovira mogućnosti cjeloživotnog učenja u cilju izgradnje miroljubivog i uključivog/aktivnog društva i jačanja globalnog partnerstva te tako postaje važna platforma za daljnji razvoj obrazovanja odraslih. U svjetlu društvenih promjena, uz nastavu i istraživanje, sve se više pozornosti posvećuje civilnoj misiji sveučilišta koja kroz model učenja zalaganjem u zajednici postaje *sine qua non* za mogućnost osmišljavanja i izvedbu nastavnih programa kolegija slijedeći koncept održivosti. Kao pozitivan primjer implementacije modela učenja u zajednici u radu se opisuju izazovi pri implementaciji kolegija *Pedagogija treće životne dobi* na jednopredmetnom i dvopredmetnom studiju pedagogije na Filozofskom fakultetu u Rijeci tijekom akademske godine 2016/2017. Radom se želi upozoriti na višestruku korist implementacije modela učenja u zajednici te promovirati kvalitetno obrazovanje koje je usmjereno ka transformativnom i održivom djelovanju u zajednici, što koje zagovara i EU Agenda za obrazovanje odraslih.

Ključne riječi: inoviranje visokoškolske nastave; pedagogija treće životne dobi; održivi razvoj; učenje zalaganjem u zajednici

SUSTAINABILITY IN EDUCATION OF ADULTS – IMPLEMENTATION OF THE AGENDA 2030 GOALS ON THE EXAMPLE OF THE LEARNING MODEL IN THE COMMUNITY

Anita Zovko

University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Studies – Department of Pedagogy
anita.zovko@uniri.hr

Jasminka Zloković

University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Studies – Department of Pedagogy
jzlokovic@ffri.hr

Jelena Vukobratović

“Dante” Adult Education Institution, Rijeka
jelena.vukobratovic@gmail.com

Abstract

Sustainable development advocates a multi-dimensional concept of lifelong learning and education that abandons the traditional conviction that education is intended only for children and young people and extends it to non-formal and informal lifelong learning and adult education. A massive dissemination of this idea has emerged after the publication of the book "Learning: The Treasure Within" (Delors, 1998) as the final product of the International Commission on Education for the Twenty-first Century. The book outlines the four pillars of education and support for lifelong learning: learning to know (mastering the instruments of understanding based on the pleasure of understanding, comprehension and discovery); learning to do (to be able influence the environment in a creative way); learning to live together (participation and cooperation with other people in all human activities), and learning to be (the process of developing as a complete person; the development of spiritual aspects, the body, the sensitivity, the sense of beauty, personal responsibility, and spiritual values). The United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development (known as The United Nations Development Programme) puts forth the goals of sustainable development postulates. The 2030 Agenda, through a holistic approach, primarily advocates ensuring quality education and promotes lifelong learning opportunities in order to build a peaceful and inclusive/active society and strengthen global partnerships, thus becoming an important platform for further development of adult education. In the light of social changes, more and more attention, besides teaching and research, has been devoted to the civic role of university which, through the learning community model, becomes indispensable in design and implementation of courses syllabi following the concept of sustainability. As a positive example of the implementation of the learning community model, this paper describes the challenges in the implementation of the "Third Age Pedagogy" course in pedagogy study programme at the Faculty of Humanities and Social Sciences in Rijeka, during the academic year 2016/2017. The paper aims to highlight the multiple benefits of implementing community learning models and to promote quality adult education geared towards transformative and sustainable community action advocated by the EU Adult Education Agenda.

Key words: innovation in higher education, learning by committing to the community, sustainable development, Third Age Pedagogy

OBRAZOVANJE ODRASLIH U OBRAZOVNOJ POLITICI UNESCO-A

Vladimir Strugar

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru
zavodbj@hazu.hr

Sažetak

Autor analizira četiri čimbenika obrazovne politike Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO), a to su: ciljevi obrazovne politike, kontekst, cjeloživotno učenje, i instrumenti s njihovim ključnim odrednicama (obilježjima). Teorijskim proučavanjem i istraživanjem dokumenata uočeni su ključni ciljevi obrazovne politike koji se odnose na obrazovanje odraslih (temeljno obrazovanje za sve, pismenost, funkcionalna pismenost) koje se shvaća kao dio cjeloživotnog učenja. Utvrđeno je kako nejednake prilike za obrazovanje, siromaštvo i isključenost čine kontekst u kojem obrazovanje odraslih još uvijek ne napreduje željenom cilju. Osim toga, cjeloživotnom se učenju određuje ključna uloga u razvoju gospodarstva i razvoju svake osobe u 21. st., i stoga treba veći prioritet dati neformalnom obrazovanju, a u nacionalnim politikama obrazovanja omogućiti „pravo na vrijeme za učenje.“ Istraživanje je pokazalo kako je UNESCO razvio razne instrumente kao bitno obilježje obrazovne politike.

UNESCO je stvorio prepoznatljivu obrazovnu politiku u kojoj važno mjesto pripada i obrazovanju odraslih. Iako se mnoge ideje nisu ostvarile kako je planirano, njegove aktivnosti trebale bi podržavati sve članice kako svijet ne bi ostao bez vizije obrazovanja, a time i bez budućnosti.

Ključne riječi: ciljevi obrazovne politike, cjeloživotno učenje, instrumenti obrazovne politike, kontekst, obrazovana politika, obrazovanje odraslih, obrazovanje za sve, pismenost, funkcionalna pismenost, UNESCO

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

PROJEKT
PROMOCIJA
CJELOŽIVOTNOG
UČENJA

HRVATSKO
ANDRAGOŠKO
DRUŠTVO

ADULT EDUCATION IN UNESCO EDUCATION POLICY

Vladimir Strugar

Institute for Scientific and Artistic Work in Bjelovar
zavodbj@hazu.hr

Abstract

The author analyses four factors of education policy of The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO: education policy goals, the context, lifelong learning and instruments with their key features. Theoretical study and research of documents has resulted in the key goals of education policy which are related to adult education (the basic education for everyone, literacy, functional literacy), which is perceived as a component of lifelong learning. It has been determined that unequal educational opportunities, poverty and social exclusion make up a context in which adult education has still not made a progress towards a desired goal. Apart from that, lifelong learning has been ascribed a key role in economic development and personal development of every individual in the twenty-first century. Therefore, greater priority should be given to informal education, while in national education policies “the right to time for learning” should be ensured. Research has shown that UNESCO has developed diverse instruments as an important feature of education policy.

UNESCO has created a distinctive education policy within which adult education has an important role. Although many ideas have not been implemented as had been planned, its activities should be supported by all the members, in order to provide the world with a vision of education and future.

Key words: education policy goals, lifelong learning, education policy instruments, context, education policy, adult education, education for everyone, literacy, functional literacy, UNESCO

MODELI JAVNOG UPRAVLJANJA U OBRAZOVANJU ODRASLIH

Tihomir Žiljak

Pučko otvoreno sveučilište Zagreb

tihomir.ziljak@pou.hr

Sažetak

U radu se analiziraju modeli javnog upravljanja u organizacijama za obrazovanje odraslih. Ne temelju analiza koje su rađene za upravljanje školama, izrađena su četiri idealtipska modela javnog upravljanja u organizacijama za obrazovanje odraslih: kompetitivno-tržišni model, model osnaživanje organizacija za obrazovanje odraslih, model lokalnog osnaživanja i model kontrole kvalitete. Ključni elementi modela su ciljevi, akteri, instrumenti i načini polaganja računa. Ti modeli su smješteni u širi okvir nacionalnih politika i normativne snage međunarodnih organizacija koje se bave obrazovanjem.

Ključne riječi: modeli javnog upravljanja, obrazovanje odraslih, javne politike

GOVERNANCE MODELS IN ADULT EDUCATION

Tihomir Žiljak

Public Open University Zagreb

tihomir.ziljak@pou.hr

Abstract

The paper presents an analysis of governance models in institutions which provide adult education. Based on the analyses of school governance models, four ideal types of governance in adult education institutions have been developed: the competitive market model, the adult education institutions empowerment model, the local empowerment model and the quality control model. The key elements of the models are: goals, actors, instruments and types of accountability. These models are placed within a wider framework of national policies and normative power of international organisations in the field of adult education.

Key words: governance models, adult education, public policy

KAKO POBOLJŠATI PISMENOST ODRASLIH I MATEMATIČKE VJEŠTINE?: REZULTATI MEĐUNARODNOG ISTRAŽIVANJA PIAAC

Marko Radovan

Filozofski fakultet u Ljubljani

marko.radovan@ff.uni-lj.si

Sažetak

U ovoj prezentaciji bavimo se načinima na koji odgojitelji mogu poboljšati sposobnost pismenosti i računanja odraslih. Prvo ispituje kako su te vještine vrijedne za odrasle u njihovom radnom i privatnom životu. To činimo dokazom iz međunarodne studije *Program za međunarodnu procjenu sposobnosti za odrasle - PIAA* (OECD, 2016). Međunarodna analiza pokazuje da je razina sposobnosti koju mjeri PIAAC u većini OECD zemalja relativno niska. To je alarmantno jer podatci PIAAC-a pokazuju da razina vještina čitanja i računanja ima značajan utjecaj na mogućnosti daljnjeg obrazovanja i zapošljavanja. Razina vještine je također snažno povezana sa stupnjem obrazovanja i smanjenjem tijekom godina. U članku ćemo se uglavnom baviti pitanjem kako odrasle osobe s niskom sposobnosti pismenosti i računanja rabe svoje vještine i kako se to odražava u njihovom sudjelovanju u učenju.

Ključne riječi: pismenost, računanje, vještine odraslih, PIAAC, sudjelovanje u obrazovanju odraslih

HOW TO IMPROVE ADULT LITERACY AND NUMERACY SKILLS?: RESULTS OF INTERNATIONAL RESEARCH PIAAC

Marko Radovan

The Faculty of Social Sciences, Ljubljana

marko.radovan@ff.uni-lj.si

Abstract

In this presentation we are dealing with the ways adult educators can improve literacy and numeracy skill of adults. We first examined why those skills are valuable for adults in their working and private lives, by presenting evidence from the international study "Programme for the International Assessment of Adult Competencies-PIAAC" (OECD, 2016). International analysis has shown that the level of skills measured by PIAAC in most OECD countries is relatively low. This is alarming because PIAAC data show that the level of reading and calculation skills has a significant impact on the possibilities of further education and employment. The level of a skill is also strongly linked to the level of education and it decreases throughout the years. In the article we will mainly deal with the question of how adults with low literacy and numeracy skills use their skills and how this is reflected in their participation in learning.

Key words: literacy, numeracy, adult skills, PIAAC, participation in adult education

NASTAVNICI U OSNOVNOM OBRAZOVANJU ODRASLIH U HRVATSKOJ: TIPOLOGIJA UOČI OBRAZOVNE REFORME

Dario Pavić

Hrvatski studiji

dpavic@hrstud.hr

Iva Černja

Hrvatski studiji

icernja@hrstud.hr

Sažetak

Osnovno obrazovanje odraslih i razvoj temeljnih vještina u središtu su europskih politika cjeloživotnog učenja i prvi korak u povećanju zapošljivosti njezinih stanovnika, ali i integraciji ranjivih skupina u društvo. Temelj svake obrazovne reforme, pa tako i one osnovnog obrazovanja odraslih, jesu sami nastavnici koji u tom sustavu rade. Oni nisu samo pasivni provoditelji reformi nego i aktivan element kreiranja nastavnih programa i sadržaja, ali i dio procesa vrjednovanja nastavnog procesa samog. U ovom izlaganju prikazat će se rezultati istraživanja stavova nastavnika u osnovnom obrazovanju odraslih provedenog 2016. godine u sklopu projekta *Implementacija EU agende za obrazovanje odraslih 2015-2017*. Na temelju stavova nastavnika o trenutnom nastavnom planu i programu, materijalnim uvjetima rada, komunikaciji s kolegama i upravom, kao i na temelju stavova o polaznicima, pokazat će se dimenzije zadovoljstva nastavnika, posebno za nastavni program i uvjete, a posebno za polaznike. Za svaku od dvije skupine stavova izlučit će se četiri dimenzije zadovoljstva, kao i četiri „tipa“ nastavnika s obzirom na kombinacije dimenzija zadovoljstva. U izlaganju će se pokazati da se „tipovi“ nastavnika prema zadovoljstvu razlikuju po nekoliko socio-demografskih varijabli, prvenstveno prema duljini i isključivosti rada u sustavu obrazovanja odraslih, kao i prema dominantnom načinu provođenja nastave. Ti rezultati su vrijedni jer sugeriraju moguće otpore i prilike pri uvođenju reforme osnovnog obrazovanja odraslih i u velikoj mjeri su u skladu s teorijama o zadovoljstvu nastavnika opisanima u obrazovnoj literaturi.

Ključne riječi: nastavnici, tipovi, obrazovanje odraslih, dimenzije, stavovi

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

PROJEKT
PROMOCIJA
CJELOŽIVOTNOG
UČENJA

HRVATSKO
ANDRAGOŠKO
DRUŠTVO

TEACHERS IN ADULT PRIMARY EDUCATION IN CROATIA: TYPOLOGY ON THE EVE OF EDUCATIONAL REFORM

Dario Pavić

University Department of Croatian Studies
dpavic@hrstud.hr

Iva Černja

University Department of Croatian Studies
icernja@hrstud.hr

Abstract

The basic adult education and the development of basic skills are in the centre of European lifelong learning policies, as well as the first step in the increasing of employability of its citizens, but also in the integration of vulnerable groups into society. The foundation of every educational reform, including those of elementary adult education, are the teachers themselves who work in that system. They are not only passive conductors of the reform but also an active element in designing the curriculum and the contents, and a part of evaluating the teaching process itself. This presentation will show the results of the research of attitudes of adult education teachers conducted in 2016 within the project "Implementation of the EU Adult Education Agenda 2015-2017". Based on the attitudes of teachers to the current curriculum, material working conditions, communication with colleagues and management, as well as attitudes about attendees, the dimensions of teacher satisfaction will be shown, separately for the curriculum and conditions, and for the students. For each of the two groups of attitudes, four dimensions of satisfaction will be extracted as well as four "types" of teachers given the combination of satisfaction dimensions. The presentation will show that "types" of teachers vary according to several socio-demographic variables, primarily according to the length and exclusivity of work in the adult education system, as well as by the dominant teaching method. These results are valuable because they suggest possible resistance and opportunities in introducing adult education reforms and are largely in line with teacher satisfaction theories described in educational literature.

Key words: teachers, types, adult education, dimensions, attitudes

NACIONALNI STANDARDI U ANDRAGOGIJI KAO UVJET OSIGURANJA KVALITETE CJELOŽIVOTNOG OBRAZOVANJA

Jadranka Herceg

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
jadranka.herceg@morh.hr

Anita Zovko

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet – Odsjek za pedagogiju
anita.zovko@uniri.hr

Sofija Vrcelj

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet
svrcelj@ffri.uniri.hr

Sažetak

Razvijen kvalitetan andragoški kompetencijski okvir preduvjet je kvalitetnog sustava cjeloživotnog obrazovanja. Andragoški kompetencijski okvir obuhvaća niz standarda koji, osim stručne osposobljenosti (znanja i vještina), sadrže i pripadajuću samostalnost i odgovornost pri određivanju poslova, i ustrojeni su kao zapis pregleda različitih procesa što ih obavljaju andragozi u međudjelovanju s ključnim, općenitim/profesionalnim i specifičnim/stručnim kompetencijama koje moraju imati kako bi uspješno planirali, upravljali, provodili i vrjednovali opisani proces.

Kvalifikacijski okvir definira se kao skup ovjerenih i pravno usvojenih kompetencijskih okvira, od kojih svaki kvalificira osobu za profesionalne uvjete na standardiziranoj razini.

S obzirom na to da je kvalifikacijski okvir definiran kao skup ovjerenih i pravno usvojenih kompetencijskih okvira, autorice ovog rada žele upozoriti na tri evidentna problema. Prvi problem proizlazi iz definicije kvalifikacijskog okvira. Definiran je kao skup ovjerenih i pravno usvojenih kompetencijskih okvira. S obzirom na to da u Republici Hrvatskoj još uvijek nije usvojen andragoški kompetencijski okvir, samim time je i kvaliteta kvalifikacijskog okvira upitna. Drugi problem proizlazi iz prvog, a odnosi se na to da bi upravo kvalifikacijski okvir trebao poslužiti kao osnova za kvalifikacije andragoga koje trebaju biti prepoznate na određenoj razini Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Registraciju više od 590 ustanova za obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj, u kojima još uvijek ne postoji definiran sustav osiguranja kvalitete, autorice ističu kao treći evidentan problem.

Provedenim istraživanjem autorice ovog rada dokazat će potrebu za izradom i provedbom nacionalnih standarda u andragogiji kao uvjeta osiguranja kvalitete cjeloživotnog obrazovanja.

Ključne riječi: nacionalni standardi u andragogiji, andragoški kompetencijski okvir, Hrvatski kvalifikacijski okvir, kvaliteta ustanova za obrazovanje odraslih, osiguranje kvalitete obrazovanja odraslih

NATIONAL STANDARDS OF ANDRAGOGY AS CONDITION FOR QUALITY ASSURANCE OF LIFELONG LEARNING

Jadranka Herceg

Ministry of Defence of the Republic of Croatia
jadranka.herceg@morh.hr

Anita Zovko

University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Studies – Department of Pedagogy
anita.zovko@uniri.hr

Sofija Vrcelj

University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Studies
svrcelj@ffri.uniri.hr

Summary

Well developed andragogical framework of competences is a prerequisite for assuring the quality of lifelong learning. Andragogical framework of competences includes a variety of standards, relating not only to professional competences (knowledge and skills), but also to the autonomy and responsibility in performing certain tasks. It has been established as an overview of different processes performed by andragogical professionals with interoperability of general/professional/specific competences necessary for successful planning, governing, conducting and evaluating of the described process.

Qualification framework is defined as a set of legally recognized competences and frameworks qualifying a person for performing professional work at a standardized level.

Due the fact that the qualification framework is defined as a set of legally recognized competences and frameworks, the authors of this work aim to point out at three crucial problems. The first one arises from the definition itself. It is defined as a set of legally recognized competence frameworks. Since the qualification framework in Croatia has not been adopted, its quality is questionable. The second problem is related to the first one. The qualification framework should serve as a basis for recognition of professional competences of andragogical workers. The fact that more than 590 institutions providing adult education have been registered in Croatia without having a fully developed system for quality assurance of education is recognized as a third problem.

Having conducted research, the authors of this paper will prove the need for development and implementation of national standards in andragogy as a condition for assuring the quality of lifelong education.

Key words: national standards in andragogy, andragogical competence framework, qualification framework, quality of institutions for adult education, ensuring quality of adult education

ANDRAGOŠKI PRISTUP UČENJU SVAKOG UČITELJA U NJEGOVU PROFESIONALNOM RAZVOJU

Daria Tot

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet
daria.tot@ufzg.hr

Sažetak

Neki autori tumače utjecaj neoliberalizma na učitelje kao ključne resurse za "osiguravanje globalne konkurentnosti" obrazovnih ishoda zemlje (Furlong, 2013, str. 29). Način na koji se pristupa profesionalnom učenju učitelja i njihovom profesionalnom rastu i razvoju usmjeren je na školski kontekst, pružajući pritom slobodu svakoj školi da se skrbi o vlastitom učenju. Istovremeno se postavljaju standardi za učitelje (u nekim su zemljama uspostavljeni, a u nekima tek predloženi i u razvoju) kojima se želi naglasiti važnost profesionalnog razvoja kao alata za promjenu ponašanja učitelja u svrhu kvalitetnog poučavanja učenika i poboljšanja ishoda učenja. Međutim, veći broj studija upozorava da učitelji koji upotrebljavaju dekontekstualizirane alate za vrjednovanje i samovrjednovanje nastave i učenja sastavljene u obliku popisa uzimaju u obzir uži raspon problema poučavanja te je manje vjerojatno da će prisustvovati pitanjima planiranja kurikuluma i određenih relacija u odgojno-obrazovnom procesu koji su izvan konteksta takvog promatranja. Stoga se naglasak stavlja na osnaživanje učitelja za poduzimanje inicijative u prepoznavanju i djelovanju prema vlastitim individualnim potrebama. U radu se daje pregled različitih pristupa u razumijevanju profesionalnog razvoja učitelja i njihova angažmana u tom procesu, kao i kritički osvrt na njegovo vrjednovanje i samovrjednovanje. Autorica naglašava važnost fokusiranja na povećanje učiteljskog utjecaja u okviru vlastitog profesionalnog učenja uz uvažavanje andragoškog pristupa učenju svakog učitelja.

Ključne riječi: profesionalni razvoj učitelja; andragoški pristup učenju; profesionalno učenje; vrjednovanje i samovrjednovanje učitelja

ANDRAGOGICAL APPROACH TO TEACHER LEARNING IN THEIR PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Daria Tot

University of Zagreb, Faculty of Teacher Education

daria.tot@ufzg.hr

Abstract

Some authors believe that neoliberalism has a great influence on teachers as key resources in “global competitiveness assurance” of educational outcomes of a country (Furlong, 2013, p. 29). The attitude to professional learning and development of teachers is directed to the school context, allowing each school freedom to ensure its development. At the same time, standards for teachers have been introduced (in some countries they have already been introduced, while in some countries they have been suggested and developed) with the aim of highlighting the importance of professional development as a tool for a change in teachers’ behavior, in order to ensure a quality teaching process and improved learning outcomes. However, a significant number of studies have shown that the teachers who use decontextualized assessment and self-assessment tools for teaching and learning in the form of a list, take into consideration a relatively small range of problems encountered in teaching. Also, they are less likely to be involved in issues related to curriculum planning and other aspects of the teaching process which fall outside this context. That is why emphasis is placed on empowering the teachers to take initiative in recognizing certain issues and to act upon their own, individual needs. The paper presents an overview of various approaches to perceiving professional development of teachers and their role in the process, as well as critical review of its assessment and self-assessment. The author emphasizes the importance of focusing on increasing the teachers’ influence within the framework of professional development, taking into consideration every teacher’s andragogical approach to learning.

Key words: professional development of teachers, andragogical approach to learning, professional learning, assessment and self-assessment of teachers

MIŠLJENJA POSLODAVACA O ZAPOŠLJAVANJU OSOBA S INVALIDITETOM

Anja Kozjak

Dom zdravlja Čakovec
anja.srnec.93@gmail.com

Goran Lapat

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet
goran.lapat@ufzg.hr

Sažetak

Brzi tehnološki napredak i globalizacija uvjetuju intenzivne promjene u svakodnevnoj organizaciji rada. Te globalne društvene pojave postavljaju nove zahtjeve i pred radnike i pred poslodavce. U vrijeme globalizacije zapošljivost je glavni motiv mnogobrojnih emigracija stanovništva. Zapošljavanje postaje „lutrija“, a zapošljavanje osobe s invaliditetom gotovo „nemoguća misija“. Osobe s invaliditetom jedna su od najmanje poželjnih radnih snaga, a poslodavci su jedan od važnijih čimbenika u procesu njihovog zapošljavanja. Na uzorku poslodavaca (N=106) rezultati upućuju da su najčešći razlozi nezaposlenosti osoba s invaliditetom neprilagođenost radnog mjesta, društvene predrasude i stereotipi prema osobama s invaliditetom. Ako želimo promijeniti stav okoline prema osobama s invaliditetom moramo stvarati uvjete u kojima će doći do interakcije između osoba s teškoćama i osoba bez teškoća u razvoju. Poslodavci se trebaju informirati o radnim mogućnostima tih osoba i vrjednovanju njihovog doprinosa radnoj organizaciji kroz lojalnost, redovitost, posvećenost poslu i pouzdanost.

Ključne riječi: osoba s invaliditetom, obrazovanje, poslodavci, zapošljavanje

EMPLOYER OPINIONS ON EMPLOYMENT OF DISABLED

Anja Kozjak

Medical centre Čakovec
anja.srnec.93@gmail.com

Goran Lapat

University of Zagreb, Faculty of Teacher Education
goran.lapat@ufzg.hr

Abstract

The quick pace of technological advancement and globalisation have created intense changes in everyday organization of work. These global social phenomena pose new requirements not only for employees but also for employers. In the era of globalisation, employability is the main driving force of emigration. Employment depends on luck, while employing people with disabilities becomes a “mission impossible”. People with disabilities are the least desirable type of labour force, while the employers are the most important factors in their employment process. Based on a sample of employers (N=106), research results indicate that the most frequent reasons for a high unemployment rate of people with disabilities are insufficient workplace adjustment, social prejudice and stereotypes about people with disabilities. If we aim to change the attitude of the social environment to people with disabilities, we have to create conditions in which interaction will be made possible between people with disabilities and those without disabilities. Employers should be informed about employability skills of these people and the ways of assessing their contribution to a working organization through loyalty, responsibility, dedication to work and reliability.

Key words: people with disabilities, education, employers, employment

METODIČKA RAZNOLIKOST KAO ODGOVOR NA DELIKATNOST PROCESA VRJEDNOVANJA U VISOKOŠKOLSKOJ NASTAVI

Sandra Bjelan-Guska

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu
sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com

Lejla Kafedžić

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu
lejla.kafedzic@ff.unsa.ba

Sažetak

Visokoškolska nastava je posebno izazovan istraživački prostor čiji jedan aspekt često ostaje u sjeni, a to je pedagoško-didaktički aspekt. Ne postavlja se više pitanje postoje li istraživanja u ovom području, nego koristimo li i na koji način rezultate tih istraživanja u reformskim procesima. Osluškujući potrebe i anticipirajući promjene s kojima se u budućnosti treba susresti, visokoškolska nastava trebala je reformu. Propitivanje kvalitete strukture i procesa, te pronalaženje i osmišljavanje različitih mehanizama za podršku realizacije dogovorenih reformskih promjena iznimno su važni u ukupnom procesu osiguranja kvalitete. Upravljanje kvalitetom u posljednjoj je deceniji sve važnija tema obrazovnih politika u mnogim državama. Spoznavanje didaktičkih posljedica obrazovnih politika i visokoškolskog zakonodavstva važna su pitanja i izazovi visokoškolske didaktike koji budu u fokusu tek onda kada postanu problemi, a i tada nedovoljno sustavno i znanstveno.

Obrazovanje je društvena djelatnost usmjerena prema ciljevima koje je potrebno što jednoznačnije odrediti i preciznije operacionalizirati kako bi se mogao mjeriti stupanj njihovog postizanja. Proces određivanja ciljeva i preciziranje ishoda učenja moraju zadržati i karakter nedovršenosti kako bi se odgovorilo na prirodu nastavnog procesa. Planirajući ciljeve nastave i ishode učenja, planiraju se i načini vrjednovanja postignuća. Imajući na umu specifičnosti učenja odraslih, sve etape nastavnog procesa trebaju reflektirati nastavnikovu sadržajnu i organizaciono-metodičku primjerenost, inovativnost i kreativnost. Posebno delikatna etapa nastavnog rada jest vrjednovanje postignuća, a portfolio u visokoškolskoj nastavi može biti odgovor na taj izazov. Primarna odgovornost za osiguranje kvalitete u visokoškolskom obrazovanju jest osobna odgovornost unutar vlastitog prostora poučavanja i predmetnog područja. Cilj rada je podržati traganje za kreativnim načinima vrjednovanja ishoda učenja kroz primjer studentskog portfolija. Iako je kvaliteta oduvijek bila dijelom akademske tradicije, nužno je njeno kontinuirano i temeljito propitivanje. Stoga, u radu će biti prikazani studentski portfoliji kojima su pokazali svoje kreativno djelovanje. To nas upućuje da portfolij može biti značajan prostor za poticanje kreativnosti studenata, te važan element u procjeni studentskih postignuća i dostizanja postavljenih ishoda učenja.

Ključne riječi: didaktika, metodika, evaluacija, nastavni proces, kreativnost

METHODOLOGICAL DIVERSITY AS A RESPONSE TO THE DELICACY OF EVALUATION PROCESS IN HIGHER EDUCATION

Sandra Bjelan-Guska

Department of Pedagogy, Faculty of Philosophy, University of Sarajevo
sandra.bjelan@pedagogijaffsa.com

Lejla Kafedžić

Department of Pedagogy, Faculty of Philosophy, University of Sarajevo
lejla.kafedzic@ff.unsa.ba

Abstract

Higher education is a particularly challenging research area, one aspect of which often remains in the shadows – the pedagogical-didactic aspect. It is not a question if there have been any previous studies in this area, but rather if we are using, and how, the results of these studies in the reform processes. Having analysed the needs and anticipating the changes that were to be encountered in the future, it was obvious that higher education needed reform. Examining the quality of the structure and processes, and finding and designing various mechanisms to support the realization of the agreed changes are very important steps in the overall quality assurance process. Over the last decade, quality management has become an increasingly important issue of education policy in many countries. Understanding the didactic consequences of educational policies and higher education legislation are important issues and challenges of higher education didactics that are brought into focus only when they become problems, and even then they are not dealt with in a proper systematic and scientific manner. Education is a social activity focused on goals that need to be more precisely defined and more precisely operationalized in order to measure the degree of their achievement. The processes of setting goals and specifying the learning outcomes must also be left open in order to respond to the nature of the teaching process. While designing the goals of the teaching process and learning outcomes, we are also planning how to evaluate the achievements. Keeping in mind the unique characteristics of adult learning, all stages of the teaching process should reflect the teacher's knowledge of the teaching content, organization and methodology, as well as innovation and creativity. A particularly delicate stage in the teaching process is the evaluation of students' achievements. Here, the portfolio used in higher education can be of great help. The primary responsibility for quality assurance in higher education is personal responsibility within our own teaching space and the subject area. The aim of the paper is to support the search for creative ways of evaluating the learning outcomes illustrated by an example of a student portfolio. Although quality has always been a part of the academic tradition, it is essential that it should be continually and thoroughly questioned. Therefore, examples of the student portfolio will be presented in this paper, in which students demonstrated their creative work. The examples suggest that the portfolio can be an important way of stimulating students' creativity and an important element in assessing student achievement and achievement of the set learning outcomes.

Key words: didactics, methodology of teaching and learning, evaluation, teaching process, creativity

PROBLEMSKO UČENJE U OBRAZOVANJU ODRASLIH

Morana Koludrović

Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
morana@ffst.hr

Sažetak

Brojnim je dosadašnjim istraživanjima utvrđeno da su odrasli motiviraniji za učenje kada je nastavni sadržaj povezan s njihovim ranijim iskustvima i primjenjiv u stvarnim životnim situacijama, kada se uvažavaju individualne razlike (dob, stilovi učenja, predznanja, navike i stavovi) odraslih učenika, kada ih se potiče na iskustveno, aktivno i samousmjereno učenje te kada je ozračje za učenje pozitivno i afirmativno (Schaie i Willis, 2001; Knowles i sur., 2005; Effective adult learning, 2014; Spalding, 2014; Brockett, 2015). Primjenom strategije problemskog učenja upravo se omogućuje sve navedeno te se stoga primjena te strategije čini iznimno korisnom u obrazovanju odraslih.

Problemsko učenje cjelovita je strategija aktivnog učenja utemeljena na suvremenoj paradigmi organiziranja nastavnog procesa. U današnjem obliku počela se primjenjivati sedamdesetih godina prošlog stoljeća u visokoškolskoj nastavi (Barrows i Tamblyn, 1980; Boud i Feletti, 1997). Glavne odrednice problemskog učenja su organiziranje nastave usmjerene na pojedinca umjesto na sadržaj, pri čemu je važno uvažavanje ranijih iskustava i znanja. Problemsko učenje je strukturirano tako da omogućava pozitivno nastavno ozračje putem rada u manjim grupama. Zadani problem mora biti relevantan u stvarnom okružju, poticati na odgovornost, samousmjereno učenje, suradnju i kritičko mišljenje, dok nastavnik ima ulogu facilitatora a ne predavača. Rezultati primjene problemskog učenja u visokoškolskom obrazovanju upućuju na veću motiviranost studenata pri učenju, bolju kvalitetu stečenih znanja, veću samoefikasnost te dobrobit studenata (Bridges i Hallinger, 1997; Hmelo – Silver, 2004; Hmelo – Silver i sur., 2004; Tan, 2009; Koludrović, 2013). Stoga je glavna namjera ovoga rada analizirati mogućnosti primjene problemskog učenja u obrazovanju odraslih.

Ključne riječi: obrazovanje odraslih; problemsko učenje; nastava usmjerena na pojedinca

PROBLEM-BASED LEARNING IN ADULT EDUCATION

Morana Koludrović

University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences
morana@ffst.hr

Abstract

Previous studies have shown that adults are more motivated when the learning and teaching content is related to their previous experience and when it is applicable in real life situations. Also, research has shown that adults learn better when teachers take into account individual differences (age, learning styles, previous knowledge, habits and attitudes) and when the learning environment is positive and affirmative (Knowles, Holton and Swanson, 2005; Schaie and Willis, 2001; Effective Adult Education, 2012; Spalding, 2014; Brockett, 2015). Problem-based learning enables the above mentioned, and therefore it seems useful in adult education.

Problem-based learning is a comprehensive active learning strategy based on the contemporary paradigm of education. In its current form, it was first applied in higher education in the 1970s (Barrows and Tamblyn, 1980; Boud and Feletti, 1997). The main determinants of problem-based learning are student-centered learning and focusing on the learners' previous experience and existing knowledge. Problem-based learning is structured to provide a positive learning environment and learning in smaller groups. The problem assigned in problem-based learning has to be relevant in the real life environment, in order to encourage accountability, self-directed learning, collaboration, and critical thinking, while the teacher has the role of a facilitator rather than a lecturer. The results of the application of problem-based learning in higher education point to greater students' motivation for learning, better quality of the acquired knowledge, greater self-efficacy and student well-being (Bridges and Hallinger, 1997; Tan, 2009; Koludrović, 2013). Therefore, the main purpose of this paper is to analyse the possibilities of applying problem-based learning in adult education.

Key words: adult education, problem-based learning, student-centered learning

DIGITALNE KOMPETENCIJE - IZAZOV SUVREMENOM NASTAVNIKU

Emina Dedić Bukvić

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

emina.dedic.bukvic@ff.unsa.ba

Lejla Hodžić

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

lejla.hodzic@ff.unsa.ba

Sažetak

Rad je rezultat promišljanja usklađenosti trenutne školske prakse i (digitalne) obrazovne politike u odnosu na suvremene europske trendove u području obrazovanja nastavnika. Govoreći o kompetencijama, nastavnici se nalaze pred izazovom ne samo razvoja digitalne kompetencije već i osposobljenosti za njezino učenje i poučavanje. Ipak, u praksi se razvoj navedene kompetencije ne percipira kao proces koji zaslužuje veći prostor u pripremama nastavnika za realizaciju IKT sadržaja. Tako je Odlukom Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo u Nastavni plan i program prvog razreda osnovne škole uveden nastavni predmet Informatika, a njegova je realizacija, bez adekvatnih priprema, započela u šk. godini 2016/17. Nastavnici razredne nastave su bili primorani realizirati sadržaje područja za koje se nisu obrazovali. U ispitivanju njihovih iskustava ali i obrazovnih potreba, došli smo do rezultata koji pokazuju da su nastavnici stjecali (i unaprjeđivali) vlastite kompetencije uglavnom kroz različite oblike neformalnog i informalnog obrazovanja jer – ističu – inicijalno obrazovanje nastavnika ne priprema za primjenu i poučavanje IKT tehnologije. Osim toga, zanemaruje se i činjenica da se nastavnici u školskoj praksi susreću i rade s učenicima “digitalnim urođenicima”. Nastavnici dalje navode skromnu podršku mjerodavnih tijela kako u pripremi tako i u realizaciji planiranih sadržaja. Iz navedenog proizilazi da je (digitalnu) obrazovnu politiku kao i njezinu implementaciju potrebno iznova promisliti, a pri tome uvažavati kako potrebe prakse tako i (obrazovne) potrebe nastavnika, i to u duhu suvremenih europskih kretanja.

Ključne riječi: digitalna kompetencija nastavnika, digitalna obrazovna politika, informalno i neformalno obrazovanje, učenici “digitalni urođenici”

THE DIGITAL COMPETENCE – A CHALLENGE TO THE CONTEMPORARY TEACHER

Emina Dedić Bukvić

Department of Pedagogy, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Sarajevo,
emina.dedic.bukvic@ff.unsa.ba

Lejla Hodžić

Department of Pedagogy, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Sarajevo,
lejla.hodzic@ff.unsa.ba

Abstract

The paper presents the results of the analysis of the coherence between the current school practice and (digital) education policy in regard to contemporary European trends in the field of teacher education.

As regards the competencies, teachers are facing challenges not only in terms of acquiring their own digital competence, but also in terms of being able to teach it. Yet, the practice of developing the mentioned competence is not perceived as the process deserving larger attention in teacher education for implementation of ICT content. Therefore, The Ministry of Education, Science and Youth of Sarajevo Canton made a decision to introduce the changes in The curriculum for the first grade of primary school. It included the subject Computer science and its implementation in the teaching process started without adequate preparations in the school year 2016/2017. The teachers were forced to teach the content they had not been educated for. While examining their experiences and educational needs, we obtained the results which show that teachers gained (and improved) their own competencies mostly through different forms of non-formal and informal education. They also highlighted that initial teacher education neither prepares teachers for ICT usage nor for teaching ICT. Besides, the fact that teachers work with students who are “digital natives” is often neglected. Teachers also mention a low level of support from the competent institutions, both in the preparation and practical implementation of the planned content.

Everything that has been mentioned above indicates that the (digital) education policy and its implementation need to be rethought, taking into consideration the needs emerging in the practical teaching process and educational needs of teachers, in line with the contemporary European trends.

Key words: teacher’s digital competence, digital education policy, non-formal and informal education, students “digital natives”

SMART EDUCATION & SMART LEARNING ILI SUVREMENE TEHNOLOGIJE I DIGITALNI MEDIJI U OBRAZOVANJU ODRASLIH

Boris Blumenschein

Ustanova za obrazovanje odraslih – ILBA

boris@ilba.eu

Sažetak

Nove generacije su drugačije i očekuju drugačije obrazovanje. Nove tehnologije nude nove mogućnosti u svim fazama procesa obrazovanja odraslih. Ne mijenja se samo tehnologija, ona mijenja motivaciju, očekivanja, metode rada i sadržaje u obrazovanju odraslih. Ogromne su prilike za individualizaciju i personalizaciju procesa uz snažni razvoj tzv. soft vještina.

Svi dionici procesa obrazovanja odraslih moraju učiti kako bi usvojili nove tehnologije, a istovremeno moraju prilagoditi nastavne metode i sadržaje kako bi iskoristili sve prednosti tih tehnologija, s jednim jedinim ciljem – pomoći svojim polaznicima da steknu nove kompetencije i budu bolji.

Primjenom suvremenih tehnologija postiže se i povećanje uključenosti svih, dostupnost znanja i učenja, posebno za ranjive skupine u društvu.

Ključne riječi: Community Management; Flipped Classroom; Soft Skills; Student Journey Map; TouchPoint

SMART EDUCATION & SMART LEARNING OR MODERN TECHNOLOGIES AND DIGITAL MEDIA IN ADULT EDUCATION

Boris Blumenschein

Institution for Adult Education – ILBA

boris@ilba.eu

Abstract

The new generations are different and they expect different education. New technologies offer new opportunities in all phases of the adult education process.

It is not only the technology itself that is changing; technology changes motivation, expectations, methods of work and content in adult education. There are tremendous opportunities for individualization and personalization of the process with strong development of soft skills.

All stakeholders in the adult education process must learn to adopt new technologies, while at the same time adapting the teaching methods and content to take full advantage of these technologies with one single goal - to help their students gain new competencies and improve their skills.

The application of modern technologies increases the involvement of all stakeholders and makes knowledge and learning available to everyone, especially to vulnerable groups in society.

Key words: community management, flipped classroom, soft skills, Student Journey Map, TouchPoint

KRITIČKI DISKURS KVALITETE OBRAZOVANJA ODRASLIH

Siniša Kušić

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Odsjek za pedagogiju
skusic@ffri.uniri.hr

Sažetak

U radu se analizira i kritički promišlja kvaliteta obrazovanja odraslih. Kvaliteta u obrazovanju odraslih pod snažnim je utjecajem neoliberalne koncepcije i često se reducira na mjerljive pokazatelje, a drugi aspekti obrazovanja odraslih bivaju zanemareni. Autor ističe kako je kvaliteta u obrazovanju odraslih prilično neodređen i „sklizak“ koncept koji odražava različite ideološke, ekonomske, društvene i političke vrijednosti, pa je stoga važno konceptu kvalitete pristupiti iz pozicije kritičke pedagogije. Kritički diskurs kvalitetu obrazovanja odraslih shvaća procesom u čijem je središtu osoba koja se obrazuje radi emancipacije. Emancipacijska uloga obrazovanja odraslih kao procesa oslobođenja, osnaživanja, propitivanja i razvoja svih čovjekovih sposobnosti i interesa zanemarena je u ekonomskom diskursu kvalitete, što baca sumnju na svrhu i ciljeve obrazovanja odraslih. Zbog te sumnje javlja se niz suvremenih mitova o obrazovanju odraslih, a obrazovanje odraslih sve više postaje instrument prilagodbe, što se reflektira na kvalitetu obrazovanja odraslih.

Ključne riječi: obrazovanje odraslih; osiguranje kvalitete; kritički diskurs; mitovi u obrazovanju odraslih

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

PROJEKT
PROMOCIJA
CJELOVITOG
UČENJA

HRVATSKO
ANDRAGOŠKO
DRUŠTVO

CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS OF ADULT EDUCATION QUALITY

Siniša Kušić

University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Studies, Department of Pedagogy
skusic@ffri.uniri.hr

Abstract

The paper presents an analysis and critical view of adult education quality. The quality of adult education is strongly influenced by neoliberal concepts and is often reduced to measurable indicators, while other aspects of education are often neglected. The author points out that adult education quality is a quite ambiguous and “slippery” concept which reflects various ideological, economic, social and political values, so it is necessary to approach the concept of quality from the perspective of critical pedagogy. The critical discourse analysis perceives the quality of adult education as a process focused on a person who is being educated with the aim of emancipation. The emancipation aspect of adult education as a process of liberation, empowerment, inquiry and development of the entire human potential and interests has been neglected in economic discourse of quality, which casts doubt on the purpose and goals of adult education. It is precisely this doubt that is the source of a range of contemporary myths related to adult education, while adult education itself has become more of an adjustment instrument, which is reflected on the quality of adult education.

Key words: adult education, quality assurance, critical discourse, myths related to adult education

UNUTARNJE VRJEDNOVANJE KAO OBLIK UPRAVLJANJA KVALITETOM U VISOKOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU

Višnja Rajić

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
visnja.rajic@ufzg.hr

Sažetak

Visokoškolske ustanove danas imaju višestruke zadaće, pa je samim tim i pojam kvalitete u visokoškolskom obrazovanju višeznačan. Može se odnositi na kvalitetu nastavnog procesa, znanstvene djelatnosti, međunarodne suradnje, zapošljivosti studenata i kvalitetu procesa upravljanja ustanovama. Značajniji pokušaji harmonizacije visokoškolskog obrazovanja i njegove kvalitete u Europi očitovali su se Bolonjskim procesom, a nedugo nakon njegova početka doneseni su *Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja* (ESG). Ti standardi definiraju minimalnu razinu kvalitete s obzirom na različite elemente. U praksi postoje različiti modeli vrjednovanja kvalitete u visokom obrazovanju. Sveučilište u Zagrebu temelji sustav upravljanja kvalitetom u visokom obrazovanju na modelu koji objedinjuje vanjsku procjenu kvalitete kao i različite oblike unutarnjeg vrjednovanja institucija visokog obrazovanja.

U radu se prikazuju različiti modeli vrjednovanja kvalitete u visokoškolskom obrazovanju, s posebnim naglaskom na unutarnje vrjednovanje, odnosno vrjednovanje kvalitete od strane dionika koji su direktno uključeni u obrazovni proces na visokoškolskim institucijama, poput samovrjednovanja, vrjednovanja studija od strane studenata, vrjednovanje nastavnog procesa i procesa upravljanja od strane nastavnika i uprave. Kako bi se postiglo učinkovito upravljanje kvalitetom, unutarnje vrjednovanje neizostavan je dio u upravljanju kvalitetom procesa na visokoškolskim ustanovama.

Ključne riječi: upravljanje kvalitetom, vanjsko vrjednovanje, unutarnje vrjednovanje, visokoškolsko obrazovanje

INTERNAL QUALITY ASSESSMENT AS A FORM OF QUALITY MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION

Višnja Rajić

The Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
visnja.rajic@ufzg.hr

Abstract

Higher education institutions have multiple goals nowadays, which makes the very notion of higher education quality multifaceted. It can imply the quality of the teaching process, scientific work, international cooperation, students' employability and the quality of institution management process. Significant attempts made in Europe to harmonize higher education and its quality have resulted in The Bologna Process, and shortly after it was initiated, The Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) were introduced. These standards define the minimum quality level in various elements. In practice, there are various models of quality assessment in higher education. The University of Zagreb bases its quality management system in higher education on a model which combines the external quality assessment with various forms of internal assessment of higher education institutions.

The paper presents different models of quality assessment in higher education, with special emphasis placed on internal assessment; that is, quality assessment carried out by stakeholders directly involved in the educational process in higher education institutions, such as self-assessment, student assessment of study programmes, the teaching process assessment carried out by teachers and the management. In order to achieve more efficient quality management, internal assessment is an indispensable component of higher education quality management process.

Key words: quality management, external assessment, internal assessment, higher education

PRIKAZ OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI U ODREĐENIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE: OBRAZOVNE MOGUĆNOSTI

Petra Kuntin

Osnovna škola Matije Gupca

petra_k@live.com

Sažetak

Populacijski trendovi posljednjih desetljeća upozoravaju na demografsko starenje stanovništva u Europi. Starenje stanovništva očituje se u promjenama dobne strukture stanovništva zbog čega raste udio starijih osoba, dok istovremeno pada udio radno sposobnih osoba u ukupnom stanovništvu. Prema klasifikaciji Ujedinjenih naroda, kategoriji osoba starije životne dobi pripadaju osobe u dobi od 65 do 90 godina, dok kategoriji vrlo starih osoba pripadaju osobe od 90 i više godine. Statistike pokazuju kako osobe u dobi od 65 godina i više čine gotovo petinu ukupnog stanovništva svih zemalja Europske unije. U starijoj životnoj dobi dolazi do smanjenja ili potpunog prestanka poslovnih obveza te do povećanja slobodnog vremena. Samim time u fokus dolazi kvaliteta života osoba starije, odnosno treće životne dobi koju je potrebno unaprjeđivati. Jedan od načina unaprjeđenja kvalitete života može se ostvariti u kontekstu obrazovanja. Specifičnosti učenja u trećoj životnoj dobi određene su prvenstveno senzornim i kognitivnim sposobnostima, a zatim motoričkim sposobnostima kao i motivacijom osoba te dobne skupne. Ovaj rad izlaže komparativnu analizu nekih zemalja Europske unije s obzirom na programe namijenjene osobama treće životne dobi. Od ukupno 28 zemalja članica Europske unije, u prikaz su uvrštene one zemlje članice čiju minimalno petinu ukupne populacije čine osobe treće životne dobi (Bugarska, Finska, Portugal, Njemačka, Italija). Prikazano je i kretanje broja stanovnika navedenih zemalja u razdoblju od 2006. do 2016. godine.

Ključne riječi: obrazovanje, programi, starija životna dob

PRESENTATION OF ELDERLY PERSONS IN SOME EUROPEAN UNION MEMBER STATES: EDUCATIONAL OPPORTUNITIES

Petra Kuntin

Matija Gubec International School

petra_k@live.com

Abstract

Population trends in the last couple of decades have been showing demographic ageing of the population in Europe. Ageing of the population is manifested in changes in the age structure of the population, which leads to a growth of the share of older people while simultaneously the share of people able to work is decreasing in the total population. According to United Nations classification, people aged between 65 and 90 belong to an old persons category, while people aged 90 and over belong to a category of very old persons. The statistics show that people aged 65 and over make up almost twenty percent of the total population of all European Union countries. In the old age, there is a reduction or complete cessation of business obligations and an increase in the amount of free time. Thus, the focus is on the quality of life of older people, i.e. people in the third age, which needs to be improved. One way of improving the quality of life can be achieved in the context of education. The specifics of learning in the third age are determined primarily by sensory and cognitive abilities, then by the motor skills and by the motivation of people from that age group. This paper presents a comparative analysis of some countries of the European Union with regard to the programs intended for people in the third age. This list includes 5 out of the 28 European Union member states whose minimum of twenty percent of the total population is made up of people in the third age (Bulgaria, Finland, Portugal, Germany, Italy). The changes in the number of population in the period between 2006 and 2016 in the countries listed above is also presented.

Key words: education, elderly, old persons, programs

ANDRAGOGIJA LJUDSKIH RESURSA

Korina Kovačić Mađarić

Doktorska škola, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
korinakm@gmail.com

Sažetak

U radu se upućuje na pitanje važnosti andragogije u području razvoja ljudskih resursa. Ovaj rad postavlja pitanje možemo li u toj situaciji govoriti kao o posebnom području andragogije ljudskih resursa sa sebi svojstvenim problemima i značajkama. Programi obrazovanja odraslih svoje mjesto imaju i u kompanijama u području usavršavanja djelatnika i poslovnim edukacijama. Andragogija ili obrazovanje odraslih moraju u razvoju ljudskih resursa imati aktivnu ulogu jer se edukacija i trening u kompanijama moraju bazirati na principima andragogije. Andragogija se bavi širim poljem od samog formalnog obrazovanja i uključuje i neformalno obrazovanje odraslih, dok se razvoj ljudskih resursa bavi edukacijom i treningom u poslovnom kontekstu. Ta se dva područja već u samim postavkama isprepleću, a radi se i na njihovoj integraciji. Oba područja, razvoj ljudskih resursa i obrazovanje odraslih imaju interakciju jedan s drugim i utječu na radno mjesto ili obrazovanje zaposlenika. Knowles navodi tri dimenzije andragogije u praksi; odnose se na cilj, principe i situaciju – principi andragogije moraju ostati nepromijenjeni iako se radi o poslovnoj situaciji i ciljevima. Prema Frankeninom modelu filozofije obrazovanja ovaj rad pokušava andragogiju ljudskih resursa prikazati kao zasebno područje koje se može izdvojiti svojim vrijednostima i ciljevima, teorijskim premisama, znanjima, vještinama i stavovima, metodičkim premisama, i na temelju toga daje preporuke za praksu. Intervjuima sa stručnjacima za razvoj ljudskih resursa pokazuje se kako u hrvatskoj praksi postoje elementi prema Frankeninom modelu i kako se može govoriti o andragogiji usmjerenoj na ljudske resurse, s poslovnim ciljevima treninga, teorijom o upravljanju ljudskim resursima, znanjima iz poslovanja i metodama iz obrazovanja.

Ključne riječi: andragogija; menadžment ljudskih potencijala; obrazovanje odraslih; razvoj ljudskih resursa

ANDRAGOGY OF HUMAN RESOURCES

Korina Kovačić Mađarić

Doctoral school, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

korinakm@gmail.com

Abstract

This paper examines the importance of andragogy in the area of human resource development. The paper poses a question whether we can, in this situation, talk about andragogy of human resources as a separate area with its own problems and features. Adult education programs have their place in companies in employee development and business education. Andragogy or adult education has an active role in human resource development, since education and training need to be based on the principles of andragogy. Andragogy encompasses an area broader than formal education and includes informal education of adults, while resource development is focused on education and training in business context. The bases of these two areas are already intertwined and attempts have been made to integrate them. Knowles cites the three dimensions of andragogy in practice: the goal, principles and situation. The principles of andragogy should remain intact even in business setting. The principles of andragogy from Malcolm Knowles's theory are poorly used in organizations where employees have little or no influence on training. Based on the Franken model of philosophy of education, this paper aims to present andragogy of human resources as a separate area that can be distinguished by its values and goals, theoretical premises, knowledge, skills and attitudes, and methodological assumptions, which are the basis for recommendations for practice. Interviews conducted with Human Resource Development experts show that there are elements of the Franken model in Croatian practice and that we can talk about andragogy of human resources, with business objectives for training, the theory of human resources management, knowledge gained in business, and methods taken from education.

Key words: adult education, andragogy, human resource development, human resource management

SVRHA OBRAZOVANJA ODRASLIH UTEMELJENA NA PEDAGOGIJSKOM POJMU SVRHE

Marija Dejanović

Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu,
marija.dejanovic92@gmail.com

Sažetak

Da bismo govorili o svrsi obrazovanja odraslih, trebamo na umu imati dva aspekta tog problema. Prvi je taj da, ako se govori o općoj svrsi, "svrha obrazovanja odraslih" mora se deducirati iz njoj natkrovljenog pojma "svrha obrazovanja". Drugi je taj da je "svrha" filozofski pojam i da se, razmatrajući pojam svrhe, to treba činiti rabeći kategorijalni aparat pedagogije utemeljene u filozofijskim pojmovima. Ne koristi se sva pedagoška literatura filozofijskim pojmovima niti ih smatra relevantnima za vlastito područje proučavanja. Postoji, međutim, u hrvatskoj pedagoškoj tradiciji, kontinuitet autora koji upravo filozofijski utemeljen pojam svrhe smatraju centralnim za utemeljenje pedagogije kao znanosti (Vuk Pavlović, Palekčić, Komar). To su autori čiji radovi nude podlogu za suvremena razmatranja svrhe obrazovanja pred izazovima budućnosti. Stoga će se ovaj rad nadovezivati na njihov teorijski doprinos. Z. Komar pojam svrhe definira „kao ono pod vidom čega se zbiva mišljenje kao stalno bivanje mišljenja koje u misaono-djelatno-proizvodnom jedinstvu objedinjuje načine čovjekovog postojanja, a istovremeno u mišljenju upravljenom svrhom fundira cjelokupni opstanak i daje mu smisao. Kako bi ovakav opstanak bio išta drugo negoli 'totalna uključenost'“ (2011, 37). Svrha obrazovanja neodvojiva je od pojma smisla, a “[s]misao pedagogije očituje se u samovođenju čovjeka“ (Komar, 2012, 2). Treba naznačiti da u ovom radu govorimo o svrsi obrazovanja kao procesu, ne o svrsi obrazovnog sustava kao skupa institucija unutar društva. Da je riječ o institucionalnom aspektu ovog procesa, prikladniji bi pojam bio "funkcija". Upravo je zato važno razgraničiti ove dvije teorijske pedagoške tendencije i dovesti ih u međuođnos.

Ključne riječi: autonomija; samovođenje; sloboda; subjekt; teorijska razilaženja

THE PURPOSE OF ADULT EDUCATION GROUNDED IN PEDAGOGICAL NOTION OF PURPOSE

Marija Dejanović

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb

marija.dejanovic92@gmail.com

Abstract

When talking about the purpose of adult education, we have to keep two aspects of this issue in mind. The first one is that if we are speaking about the general purpose, "the purpose of adult education" has to be deduced from its overarching notion, "the purpose of education". The second one is that "purpose" is a philosophical term and that, if we take the notion of purpose into consideration, we need to use the categories of pedagogy that is grounded in philosophical terms. Not the entire pedagogical literature uses philosophical terms nor considers them relevant to its area of study. However, Croatian pedagogical tradition claims continuity of authors who are considering philosophically grounded notion of purpose as crucial for foundation of pedagogy as a science (Vuk Pavlović, Palekčić, Komar). The work of those scholars provides foundation for contemporary considerations of the purpose of education before the challenges of the future. Thus, this paper is going to take their theoretical contribution as its starting point. One has to stress that in this work we are speaking about the purpose of education as a process, not about the purpose of education system as a certain grouping of social institutions. If we talked about the institutional aspect of this process, the term "function" would be more appropriate. To this end, we would have used categories of sociology and political science. Komar defines purpose as "that under which thinking occurs as constant existence of thinking that unites the ways of human existence in the unity of thought, action and production, while at the same time in the purpose directed by thought the whole survival is founded and is given the meaning. How could this survival be anything else than 'complete involvement'" (2011, p. 37). The purpose of education has to be inseparable from the notion of "meaning" and "the meaning of pedagogy is manifested in self-guidance of the human being." (Komar, 2012, p. 2) What is the relation of thus defined purpose of education to the personal, social and political aspects of individual existence? What is it that lifelong education can or needs to offer an individual in order to be regarded as "real education" from the perspective of pedagogy, and not merely professional improvement? The notion central to these questions is the notion of freedom. Thus, this paper will pay special attention to the relationship between education, wellbeing and freedom.

Key words: purpose of education, self-guidance, wellbeing

VOĐENJE NASTAVE KAO NAJVAŽNIJI OBLIK MENADŽMENTA U OBRAZOVANJU ODRASLIH

Andrija Kozina

Centar za obrambene i strateške studije „Janko Bobetko“, Hrvatsko vojno učilište „Dr. Franjo Tuđman“

andrija.kozina@morh.hr

Sažetak

Suvremeni nastavni sustavi u odgovoru na izazove sadašnjice sve više u svojem razvoju primjenjuju rezultate ekonomskih znanosti. Koncept menadžmenta sve se više primjenjuje u odgoju i obrazovanju pod raznim nazivima: prosvjetni menadžment, pedagoški menadžment, obrazovni menadžment, školski menadžment i sl. Na kvalitetnu provedbu obrazovanja odraslih utječe strateška i srednja razina menadžmenta, ali po mišljenju autora, operativna razina menadžmenta (nastavnici koji vode nastavni proces) ima najveći utjecaj na obrazovanje odraslih. Nastavnik nije više samo izvor znanja nego postaje medijator, voditelj, posrednik i savjetnik polaznika u nastavnom procesu. Zadaća mu je uz što manje intervencija polazniku postavljati razinu kognitivnog izazova te u njemu pobuditi usvajanje novog znanja. Odrasla osoba sama traži i procjenjuje izvore znanja te ih sukladno individualnim sposobnostima primjenjuje za ostvarenje zadanog cilja. Nastavnik kao reflektivni praktičar i istraživač potencira važnost nastavnčkih kompetencija te u sve složenijim odgojno-obrazovnim situacijama obrazovanja odraslih traži najbolja rješenja. Svaki obrazovni proces uvijek je nadziran i praćen od državnih institucija, čime se ograničava samostalnost nastavnika u odlučivanju i vođenju. Isto tako, nastavnik mora ispunjavati obrazovne standarde koje definira demokratsko društvo. Za kvalitetno vođenje nastavnog sata moraju se koristiti sva umijeća potrebna za osiguranje aktivnog sudjelovanja polaznika u provedbi nastavnog procesa. Ovim radom nastojat će se obrazložiti važnost vođenja kao operativne razine menadžmenta u obrazovanju odraslih.

Ključne riječi: kompetencije nastavnika, kompetencije vođe, obrazovanje odraslih, rukovođenje, upravljanje.

MANAGING TEACHING AS THE MOST IMPORTANT FORM OF MANAGEMENT IN ADULT EDUCATION

Andrija Kozina

The Centre for Defence and Strategic Studies "Janko Bobetko", Croatian Military Academy
"Dr. Franjo Tuđman"
andrija.kozina@morh.hr

Summary

In response to the current challenges, modern education systems are increasingly using results created in the area of economic sciences in their development. Management as a concept has been more frequently used in training and education under different names: educational management, pedagogical management, school management, etc. The influence of strategic and middle management level on the quality of adult education implementation is important, but it is the author's opinion that the operational level management (teachers who lead educational process) has the greatest influence on adult education. The teacher is not only a source of knowledge; the teacher has become a mediator, leader, moderator and adviser for the students in the educational process. The teacher's task is to define, with minimum interventions, the level of the students' cognitive challenges, and to induce students to learn new knowledge. Adults seek and evaluate sources of knowledge by themselves, and based on their individual abilities, they use those sources for the achievement of their previously set goals. The teacher as a reflective practitioner and researcher emphasizes the importance of the teacher's professional competencies, and searches for the best solutions in more and more complex adult education environment. The teacher's autonomy in decision-making and leadership is limited by the fact that every educational process is always supervised and monitored by the state institutions. Also, the teacher needs to meet the educational standards defined by democratic society. Taking all this into account, the teachers need to make good use of their teaching abilities to ensure active participation of students in the process of education. In this context, in this paper we will try to explain the significance of leadership at the operational management level in adult education.

Key words: leadership competencies, teacher competence, adult education, leadership, management

VAŽNOST CJELOŽIVOTNOG UČENJA ZA ODRŽIVI RAZVOJ KARIJERE MENADŽERA U ORGANIZACIJI

Mojca Blažič

Sveučilište u Novom Mestu, Fakultet za ekonomiju i informatiku
mojca.blazic1@guest.arnes.si

Sažetak

Područje razvoja karijere zaposlenika je aktualno društveno-ekonomsko pitanje u širem društvenom okruženju. Prije nešto više od jednog desetljeća EU je usvojila važne strateške dokumente i smjernice u području razvoja karijere u radnom okruženju, nakon čega je uslijedilo usvajanje nacionalnih dokumenata i smjernica s ciljem promidžbe i osnaživanja razvoja ljudskih resursa, promidžbe cjeloživotnog učenja, razvoja stručnih modela unutar određene vrste industrije i programa za edukaciju, pomoću kojih bi se smanjio deficit potrebnih kompetencija i ostvario nacionalni cilj za jačanje potencijala za ekonomski rast. Poznato je da je ljudski kapital u Sloveniji nedovoljno iskorišten. S jedne strane imamo visokoobrazovane ljude čije znanje, nažalost, ne odgovara potrebama ekonomije, pa svake godine bilježimo porast u iseljavanju visokoobrazovanih ljudi, dok se istovremeno suočavamo sa starenjem populacije i smanjenjem broja mladih ljudi. Stoga će u budućnosti biti sve veći izazov osigurati dovoljan broj djelatnika s vještinama i znanjem koji odgovaraju potrebama ekonomije. Između ostaloga, bit će potrebno podići razinu svijesti poslodavaca o važnosti ulaganja u ljudske resurse, s raznovrsnim mjerama, kako bi se podigla stopa zaposlenosti i zapošljivosti. To zahtijeva i razvoj i jačanje specifičnih vještina, tj. vještina i kompetencija za uspješan razvoj karijere pojedinca u organizaciji, ili za dugoročno profesionalno usmjeravanje, što se provodi u samo nekoliko kompanija. Glavni je cilj ovog rada upozoriti na važnost cjeloživotnog učenja za uspješnu karijeru. Menadžeri iz ciljane skupine su ključna poveznica između individualnih potreba, ambicija, ambicija vezanih uz razvoj karijere i potreba kompanije, te mogućnosti koje organizacija pruža zaposlenicima. Kvantitativnim empirijskim istraživanjem potvrdili smo vezu između organizacije u kojoj se omogućava učenje i profesionalnih kompetencija za uspješan razvoj menadžerske karijere.

Ključne riječi: profesionalne kompetencije, razvoj karijere, cjeloživotno učenje, menadžer

SIGNIFICANCE OF LIFELONG LEARNING FOR THE SUSTAINABLE CAREER DEVELOPMENT OF MANAGERS IN THE ORGANIZATION

Mojca Blažič

University of Novo mesto Faculty of economics and informatics

mojca.blazic1@guest.arnes.si

Abstract

The field of career development of employees is a current socio-economic issue in the wider social environment. More than a decade ago, the EU adopted important strategic documents and guidelines in the field of career development at work, followed by the adoption of national documents and guidelines with the aim of promoting and strengthening the development of human resources, promoting lifelong learning and the development of competent models within a particular industry and training programs for the purpose of reducing the competence deficit to achieve the national objective of strengthening the potential for economic growth. It is established that human capital in Slovenia is underutilized; on the one hand, we have highly educated staff, whose knowledge, unfortunately, does not meet the needs of the economy, and every year we note the growth of emigration of highly educated staff, while also facing the aging of the population and decreasing generations of young people. Therefore, in the future, there will be an increasing challenge to ensure a sufficient level of staff with relevant skills and knowledge for the needs of the economy. Among others, it will be necessary to increase the awareness of employers about the importance of investing in human resources, with different measures to achieve higher employment and employability. This requires the strengthening of specific skills, skills and competences for a successful career path of an individual in the organization or a lifelong career orientation, which has been carried out only by a few companies. The main purpose of the paper is to show the importance of lifelong learning for a successful career path. The target group managers are a key link between individual needs, aspirations and aspirations regarding career development and organizational needs, and the opportunities that the organization offers to employees. By quantitative empirical research we confirm the connection between learning organization and career competences for successful management of a manager's career.

Key words: *career competencies, career development, lifelong learning, manager*

ČIMBENICI BRENDIRANJA USTANOVA ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH U REPUBLICI HRVATSKOJ

Marija Šinković Bečić

Učilište Kvantum znanja

kvantum.znanja@gmail.com

Sažetak

U ovom radu će se sukladno predstavljenoj problematici analizirati vanjski i unutarnji čimbenici brendiranja institucija za obrazovanje odraslih. Iako se pojam brand (hr. robna marka) terminološki veže za označavanje određenog proizvoda imenom, znakom, bojom i općim izgledom, sam pojam brendiranja povezan je sa strateškim upravljanjem brendom koji sama po sebi može biti bitan korisniku/potrošaču ili mu može predstavljati samo još jedan u nizu brendova. Kako bi se upozorilo na unutarnje i vanjske čimbenike koji utječu na brendiranje institucija za obrazovanje odraslih, u radu je provedena analiza sekundarnih i primarnih izvora podataka. Primarni izvori podataka prikupljeni su putem anketnog upitnika provedenog na uzorku 100 apsolvenata i studenata poslijediplomskih studija na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu te Ekonomskom fakultetu u Osijeku, te polaznika programa obrazovanja Učilišta Kvantum znanja. Na kraju rada predstavljena je analiza prikupljenih podataka te preporuke za daljnja istraživanja.

Ključne riječi: brendiranje, marketing u obrazovanju, obrazovanje odraslih

BRANDING FACTORS OF ADULT EDUCATION INSTITUTIONS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Marija Šinković Bečić

Quantum of Knowledge College

kvantum.znanja@gmail.com

Abstract

In this paper we will, according to the stated problems, present an analysis of the external and internal factors affecting the branding process of adult education institutions. Although the term 'brand' is associated with the name, logo, color and general design of a specific product, the very notion of branding is associated with the strategic management of the brand which can be important to the user/consumer or which can be perceived by the user/consumer as just another brand. In order to identify the internal and external factors that affect the branding process of adult education institutions, the paper presents an analysis of primary and secondary sources of data. The primary sources of data were collected through a questionnaire administered to a sample consisting of 100 graduates and students of postgraduate studies at The Faculty of Economics in Zagreb and The Faculty of Economics in Osijek, and students at Quantum of Knowledge College. The final section of the paper presents the analysis of the collected data and recommendations for future studies.

Key words: branding, marketing in education, adult education

STAVOVI I PERCEPCIJE POLICIJSKIH SLUŽBENIKA O ISHODIMA UČENJA ZA ZANIMANJE POLICAJAC

Damir Šneperger

Mistarstvo unutarnjih poslova, Policijska akademija
dsneperger@mup.hr

Ante Jolić

Mistarstvo unutarnjih poslova, Policijska akademija
ajolic@mup.hr

Sažetak

Prevenција i represija kriminaliteta je složena djelatnost koju je moguće promatrati na više razina. Cilj nastavno-obrazovnog procesa obrazovanja odraslih za zanimanje policajac na Policijskoj akademiji, Policijskoj školi „Josip Jović“, ostvarenje je kvalitetnog strukovnog obrazovanja koje daje mogućnost stjecanja ključnih i specifičnih strukovnih kompetencija u polju sigurnosnih i obrambenih znanosti. Sigurnost je temelj održivosti, potreba pojedinca i države; stoga su i promjene u procesu obrazovanja, izmjene nastavnog plana i programa uvjetovane društvenim razvojem, te novim pojavnim oblicima kriminaliteta koje utječu na sigurnost ljudi i zajednice. Promjene nastavnih planova i programa Policijske škole sukladno Hrvatskom kvalifikacijskom okviru usmjerene su na razumljiv, jasan, i usporediv sustav obrazovanja u području sigurnosti. Stoga se prilikom revizije planova i programa promišlja o indikatorima koji upozoravaju na povezanost s opisima radnog mjesta, stjecanjem stručnih i općih kompetencija te programima predmeta zbog izbjegavanja nepotrebnih preklapanja. S obzirom na brojnost ishoda učenja pokrenut je projekt pod nazivom *Stavovi i percepcije policijskih službenika o standardu zanimanja i kvalifikacija za zanimanje policajac*. U članku se koriste i analiziraju podatci koji su prikupljeni izrađenim anketnim upitnikom od 24 varijable (13 iz područja stavova, 6 iz percepcije viših rukovoditelja, 4 iz percepcije rukovoditelja Ravnateljstva policije, policijske uprave, policijske postaje. Prikupljeni podatci analizirani su statističkim metodama. Ovo je prvo istraživanje ove teme unutar Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske koje daje povratnu informaciju glede ishoda učenja za zanimanje policajac.

Ključne riječi: ishodi učenja, obrazovanje odraslih, standard zanimanja, kompetencije, kvaliteta, kvaliteta obrazovanja

VIEWS AND PERCEPTIONS OF POLICE OFFICERS IN RELATION TO LEARNING OUTCOMES FOR THE OCCUPATION OF THE POLICE OFFICER

Damir Šneperger

Ministry of the Interior, Police Academy
dsneperger@mup.hr

Ante Jolić

Ministry of the Interior, Police Academy
ajolic@mup.hr

Abstract

Prevention and repression of crime is complex and can be observed from various angles. The aim of the instructional and educational process of adult education for the occupation of the police officer at the Police Academy, Police School “Josip Jović” is to achieve a high-quality professional education which provides the opportunity to acquire key and specific professional competencies in the field of security and defence sciences. Security is the building block of sustainability; it is the requirement of the state and an individual, therefore the changes in the educational process as well as in the syllabi are subject to social developments and newly emerging forms of crime affecting the security of people and the community. The changes of the syllabi of the Police School in line with the Croatian Qualification Framework are focused on an understandable, clear and comparable educational system in the field of security. Accordingly, when syllabi are being revised, indicators are taken into account which show the link to job descriptions, the acquisition of professional and general competencies and course programmes, in order to avoid unnecessary overlapping. Given the number of the learning outcomes, a project titled “Views and perceptions of police officers in relation to learning outcomes for the occupation of the police officer” was launched. This article uses and analyses the data collected through survey questionnaire consisting of 24 variables (13 concerning views, 6 concerning the perception of higher management, 4 concerning the perception of management within the General Police Directorate, police administration and police station). The collected data was analysed using statistical methods. This is the first research of this subject within the Ministry of the Interior of the Republic of Croatia providing feedback on the learning outcomes for the occupation of the police officer.

Key words: learning outcomes, adult education, standard of occupation, competencies, quality, quality of education